

Monitor Voedselverspilling

Update 2009 - 2023

Hoeveel kilo gaat er in Nederland verloren?
Han Soethoudt, Martijntje Vollebregt

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

De totale voedselverspilling in Nederland in 2023 was 2.271 kiloton, oftewel 127 kilogram per hoofd van de bevolking. De 5% afname in voedselverspilling per hoofd van de bevolking ten opzichte van 2022 resulteert als gevolg van een 21% afname in wat er aan voedsel gestort of geloosd is en een 5% afname in wat er aan voedsel naar verbranding is gegaan. De volumes die vergist of gecomposteerd worden zijn weinig veranderd. Ten opzichte van 2015 is de totale omvang van voedselverspilling in Nederland met 17% verminderd.

De omvang van de voedselverspilling in Nederland wordt in dit document gepresenteerd vanuit twee perspectieven. Het eerste perspectief komt overeen met de definitie van voedselverspilling zoals in Europa vastgelegd en beschreven in de box Definitie Voedselverspilling¹. Alle lidstaten van Europa rapporteren aan de EU het totale volume, met een splitsing naar ketenschakels en een splitsing naar bestemmingen. Het tweede perspectief komt overeen met de voormalig Nederlandse definitie. Beide perspectieven worden in dit document gepresenteerd om de cijfers met voorgaande jaren te kunnen vergelijken.

Vanuit het EU perspectief volgt één getal als waarde voor de voedselverspilling, vanuit de voormalige Nederlandse definities volgt een bandbreedte. De bandbreedte is een gevolg van het voorkomen van dubbeltellingen ten gevolge van onduidelijkheid over of het materiaal als vermijdbare voedselresten (wel verspilling) of onder onvermijdbare voedselresten (geen verspilling) geclassificeerd moest worden. In de definitie van voedselverspilling volgens de Europese richtlijn worden eetbare (merendeels vermijdbaar) en oneetbare (onvermijdbaar) delen van het voedsel verstaan. Hiermee is deze onduidelijkheid minder relevant voor het bepalen van de omvang van de verspilling en presenteren we één getal van de omvang. Meer informatie over de gevolgen van de aangepaste definitie is te vinden in de Update 2009-2020.

Monitor Voedselverspilling

De Monitor Voedselverspilling, opgesteld door experts van Wageningen University & Research in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, geeft een beeld van de omvang van voedselresten in Nederland. De berekeningen zijn gebaseerd op openbare cijfers over afvalverwerking, veevoerproductie, consumentenafval, primaire productie en hernieuwbare energie en op geaggregeerde resultaten vanuit monitoring in sectoren binnen ketenschakels. De monitor onderscheidt zes soorten reststromen, afhankelijk van hun bestemming: de voedselbank, veevoer, vergisten, composteren, verbranden en storten/lozen. Behalve die voor de voedselbank en veevoer worden al deze stromen beschouwd als voedselverspilling. Jaarlijks worden de cijfers aangepast naar de meest recente openbare statistieken en de meest recente resultaten uit de ketenschakels. Indien nodig passen de experts de parameters die het aandeel voedsel in de reststromen beschrijven aan. Meer weten over de meetmethode en over resultaten van voorgaande jaren? Bekijk de eerdere rapportages (zie de eerdere edities Monitor Voedselverspilling).

Definitie voedselverspilling

Als voedsel bedoeld voor menselijke consumptie hiervoor niet wordt gebruikt en het materiaal niet ingezet wordt als veevoer, is er sprake van voedselverspilling. In de verspilling worden de eetbare en oneetbare delen meegenomen.

Totale omvang voedselverspilling

De totale omvang van voedselverspilling in Nederland in 2023 was 2.271 kiloton, oftewel 127 kilogram per hoofd van de bevolking.

Donaties en veevoer

In 2023 is 21 kton gedoneerd aan de Voedselbank.

De omvang van voedsel bedoeld voor menselijke consumptie wat naar veevoer is gegaan bedraagt 853 kiloton. In 2022 bedroeg dit 905 kiloton. Het verschil tussen 2023 en 2022 is voor meer dan 90% te verklaren uit de aardappelstoomschillen.

Voedselverspilling door de keten heen

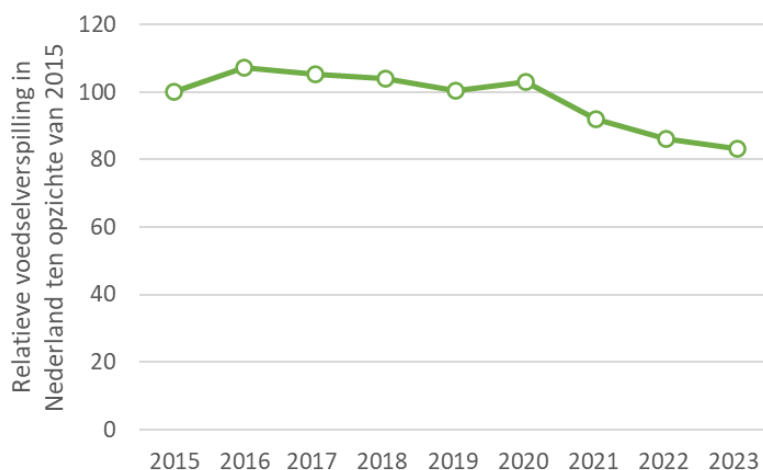
Data over voedselverspilling voor verschillende ketenschakels zijn een combinatie van primaire en secundaire data over de omvang van eetbare en oneetbare voedselreststromen. De tabel geeft de verdeling van de verspilling gesplitst naar ketenschakel. Verspilling in de levensmiddelenindustrie (verwerking en fabricage) heeft het grootste aandeel van de totale verspilling. Verspilling bij boeren en tuinders dekt 8,0% van de totale omvang af en verspilling in detailhandel en distributie 4,9% van de totale omvang. Verspilling in buitenshuis consumptie had in 2023 het kleinste aandeel in de keten. Hierbij dient opgemerkt te worden dat dit alleen betrekking heeft op restaurants (met een omzetdeel van ongeveer 40% in verkoop van eten en drinken in de horeca).

Ketenschakel *	Omvang voedselverspilling (kiloton)
Primaire productie	183
Verwerking en fabricage	1.046
Detailhandel en andere levensmiddelendistributie**	111
Restaurants en cateringdiensten	83
Huishoudens	848
TOTAAL	2.271

Tabel 1: Omvang voedselresten (in kiloton) in Nederland in 2023.

Een daling in de verspilling

In Figuur 1 is de ontwikkeling van de relatieve verspilling ten opzichte van 2015 tot en met het jaar 2023 weergegeven. Ten opzichte van het jaar 2015 is de voedselverspilling met 17% gedaald in 2023.

Figuur 1: Ontwikkeling van voedselverspilling (omvang in kilogrammen) in Nederland ten opzichte van 2015.

* Deze verdeling is de ketenschakelverdeling zoals verlangd door de EU¹, primaire productie: landbouw en visserij, verwerking en fabricage: vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken; detailhandel en overige distributie van levensmiddelen: groot- en detailhandel; restaurants en cateringdiensten: alle buitenshuis eet- en drinkgelegenheden; huishoudens: huishoudelijk afval.

** Voor andere levensmiddelendistributie is geen data beschikbaar. De vermelde omvang is de omvang voor detailhandel. De voedselverspilling uit andere levensmiddelendistributie (import, export en binnenlandse (groot)handel) is onder verwerking en fabricage gerapporteerd.

De daling in 2023 bedraagt 5% ten opzichte van 2022 per hoofd van de bevolking, en 3,4% in het totale volume. Deze daling is een combinatie van een aantal verschillen in 2023 ten opzichte van 2022.

- De hoeveelheid voedsel wat naar een verbrandingsinstallatie is gegaan is wederom gedaald in 2023. Dit is een netto afname ten gevolge van de gecombineerde veranderingen in de diverse soorten afval. Er is een 12,5% afname van het volume aan gemengd stedelijk afval en een 5% afname van reststoffen na scheiding. Anderzijds is er sprake van een 27% toename in het huishoudelijke afval en een 5% toename van het bedrijfsafval. Samen met de percentages aanwezig voedsel in deze afvalstromen geven deze veranderingen een reductie van 6% in het voedsel wat in 2023 naar verbranding is gegaan.
- Er is eveneens een afname in wat aan voedsel gestort of geloosd is. De volumes die gestort of geloosd worden vanuit bedrijfs-, handel-diensten-overig en industrieel afval en vanuit reststoffen na storten en scheiden van huishoudelijk afval en niet proces gerelateerd bedrijfsafval zijn in 2023 lager dan in 2022. Hieruit resulteert een 21% reductie in het voedsel wat in 2023 gestort of geloosd is.
- Er is een 3% toename in wat gecomposteerd is in 2023. Dat is gevolg van een netto toename door een toename in de volume aan GFT-afval vanuit huishoudens (+10%), een afname van het organisch afval van de KWD-sector (-17%).

Voedselverspilling in Nederland volgens de voormalige Nederlandse definitie

Volgens de voormalige Nederlandse definitie van voedselverspilling zijn oneetbare (merendeels overeenkomend met onvermijdbare) voedseldelen geen verspilling, en wat er op het land achter blijft bij oogsten en wat naar veevoer gaat wel verspilling. Indien deze definitie gehanteerd wordt, is de omvang van voedselverspilling in Nederland in 2023 99-116 kilogram per hoofd van de bevolking. In 2022 was dit 99-117 kilogram per hoofd van de bevolking.

Vanuit de voormalige Nederlandse definitie bezien is er praktisch geen verandering in de voedselverspilling tussen het jaar 2022 en 2023.

Methode en databronnen 2023

Voor de totale omvang is in beide perspectieven gebruik gemaakt van resultaten uit dezelfde methoden als gehanteerd in voorgaande edities van de Monitor Voedselverspilling waarin statistieken over afvalverwerking en veevoer gecombineerd zijn met parameters over aandelen voedsel in de diverse stromen. De onderliggende data geeft naast data over vermijdbare voedselresten (Nederlandse definitie) toegang tot de onvermijdbare voedselresten, merendeels bestaande uit oneetbare of niet in Nederland geconsumeerde delen (benodigd voor de Europese definitie) waarmee de totale volumes aan eetbare en oneetbare voedselresten bepaald zijn.

Op een aantal aspecten was een update op parameterwaardes of data niet mogelijk, te weten:

- Voor het bepalen van de voedselverspilling in de primaire productie over 2023 is gebruikt gemaakt van de percentages aan voedselverspilling over 2022, deze gegevens zijn niet over 2023 beschikbaar.
- De omvang van verspilling vanuit huishoudens is gebaseerd op metingen in 2022². Bij publicatie van een eventuele volgende editie van studies naar voedselverspilling in huishoudens worden de jaren tussen 2022 en de nieuwe studie hiermee gecorrigeerd indien nodig.

De splitsing naar ketenschakels over 2023 voor het EU perspectief is als volgt gerealiseerd:

- Voor huishoudens is gebruik gemaakt van de meest recente rapportage².
- Voor detailhandel is het volume gebaseerd op de 2023 editie van de zelfmonitoring met supermarktoorganisaties als onderdeel van het monitoren en registreren van voedselverspilling door de Stichting Samen Tegen Voedselverspilling (STV)³.
- Voor de ketenschakel totale buitenshuis consumptie is alleen een schatting voor verspilling in restaurants afgegeven (als deel van buitenshuis consumptie, +/- 40% van de omzet).
- Voor de ketenschakel primaire productie is gebruik gemaakt van informatie over na-oogst verliespercentages verkregen uit enquêtes welke afgenomen zijn als onderdeel van de jaarlijkse economische survey onder boeren en tuinders over het jaar 2022. Hieruit is voor een aantal grotere

productgroepen representatieve data over verliespercentages verkregen. Gecombineerd met de Nederlandse productievolumes uit 2023 resulteert hieruit de omvang voor deze ketenschakel.

- Voor de ketenschakel verwerking en fabricage is vanuit de zelfmonitoring in deze schakel (eveneens als onderdeel van de STV activiteiten) voor een aantal (sub)sectoren primaire data beschikbaar. Echter, deze data dekt de gehele ketenschakel onvoldoende af om de rapportage op te baseren. Om deze reden is het volume voor deze ketenschakel gebaseerd op de secundaire data over vermijdbare en onvermijdbare voedselreststromen voor de voor de EU relevante bestemmingen verminderd met wat aan de andere ketenschakels is toegekend.

Eerdere edities Monitor Voedselverspilling

[Find Research outputs - Wageningen University & Research](#)⁴

Verdere referenties

- 1 EU verordening Monitoring Voedselverspilling: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.248.01.0077.01.ENG&toc=OJ:L:2019:248:TOC
- 2 Voedselverspilling in huishoudens: [Rapport Voedselverspilling 2022.pdf \(voedingscentrum.nl\)](#)
- 3 Voedselverspilling in Nederlandse supermarkten 2023: <https://research.wur.nl/en/publications/monitor-voedselverspilling-wat-is-aan-voedsel-verloren-en-verspil>
- 4 <https://research.wur.nl/en/publications/?search=monitor+voedselverspilling&pageSize=25&showAdvanced=false&allConcepts=true&inferConcepts=true&searchBy=PartOfNameOrTitle>

Het project is uitgevoerd in 2025 in opdracht van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en gefinancierd vanuit beleidsondersteunende onderzoeksgelden. Wageningen Food & Biobased Research heeft haar onderzoek onafhankelijk en integer verricht.